

LÁSKA ANI MANŽELSTVO JEJ K ŠĚASTIU NECHÝBAJŮ

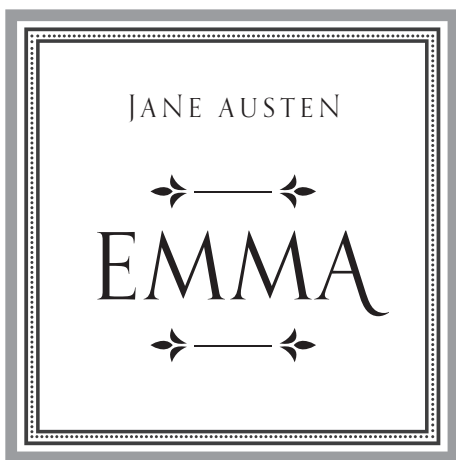
JANE AUSTEN

EMMA

IKAR

↔ — ↔
EMMA
↔ — ↔

Preložila Miriam Ghaniová

Jane Austen
EMMA

Translation © 2024 by Miriam Ghaniová
Jacket design © 2024 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2024 by IKAR, a.s.

Z anglického originálu Emma (Penguin Books,
Great Britain 2003) preložila Miriam Ghaniová.
Redigovala Jana Holková.
Korigovala Hana Brunovská a Miroslava Molnárová.
Obálku navrhla Barbara Baloghová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava v roku 2024
ako svoju 2 246 publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.

ISBN 978-80-551-9498-1

PRVÁ KAPITOLA

Emma Woodhouseová, pekná, múdra a bohatá, s útulným domovom a šťastnou povahou, akoby v sebe spájala viacero najväčších životných požehnaní a za takmer dvadsaťjeden rokov, čo bola na tomto svete, prežila len málo ťažkostí či trápení.

Bola mladšou z dvoch dcér nesmierne láskavého, zhovievavého otca a po sestrinej svadbe sa už vo veľmi mladom veku stala paňou domu. Matka jej zomrela tak dávno, že si na jej lásku pamätala len matne, a jej miesto zaujala vynikajúca vychovávateľka, ktorá jej však materinskú lásku nahraďiť nemohla.

Slečna Taylorová pôsobila v rodine pána Woodhousa šestnásť rokov, skôr ako priateľka než ako guvernanka, a obe dcéry mala veľmi rada, hoci Emmu zvlášť. Boli si blízke takmer ako sestry. Ešte predtým, ako slečna Taylorová formálne ukončila funkciu guvernanky, jej mierna povaha sotva dovolila vynucovať si akúkoľvek disciplínu, a keďže tieň autority už dávno vybledol, žili ako priateľky s veľmi silným putom. Emma si robila, čo sa jej zachcelo, a hoci si vysoko vážila úsudok slečny Taylorovej, riadila sa najmä svojím vlastným.

Tienistou stránkou Emminej situácie bolo, že až príľahko presadzovala svoje názory, mala o sebe až privysokú mienku a tieto nevýhody jej neraz pokazili radosť. Toto nebezpečenstvo však bolo v súčasnosti priam nepostrehnuteľné a vôbec ho nepovažovala za nešťastie.

Potom prišiel smútok – len mierny a nespôsobilo ho nič zvlášť nepríjemné. Slečna Taylorová sa vydala. Strata slečny

Taylorovej priniesla sprvu žiaľ. Práve v deň svadby milovanej priateľky Emma prvý raz smútila, pohrúžená do chmúrnych myšlienok. Keď sa svadba skončila a svadobčania odišli, večerala s otcom osamote bez vyhliadky na tretiu osobu pri stole, ktorá by im spríjemnila dlhý večer. Otec sa po večeri ako zvyčajne odobral na odpočinok a jej potom neostávalo nič iné, len sedieť a premýšľať o svojej strate.

Táto udalosť však jej priateľke sľubovala šťastie. Pán Weston bol bohatý muž primeraný vekom, s bezchybnou povahou a príjemnými spôsobmi. Pre Emmu bolo istým zadostučinením, keď si pomyslela, s akým sebazaprením a veľkorysťou vždy ich zväzok podporovala, a predsa to bol pre ňu čierny deň. Neprítomnosť slečny Taylorovej bude pociťovať každú hodinu, každý deň. Spomínala, aká k nej bola vždy láskavá, na všetku jej náklonnosť a dobrotu za tých šesťnásť rokov, ako ju učila a ako sa s ňou hrávala už od piatich rokov, ako sa jej všemožne snažila vytvoriť zázemie, zabaviť ju v zdraví a ako ju ošetrovala počas detských chorôb. Za to jej bola nesmierne vďačná, ale posledných sedem rokov, počas ktorých si boli po Isabellinom sobáši navzájom rovnocennými a úprimnými priateľkami, predstavovali ešte drahšiu a nežnejšiu spomienku. Slečna Taylorová bola priateľkou a spoločníčkou, akú mal málokto: inteligentná, sčítaná, užitočná, jemná, poznala všetky zvyklosti rodiny, zaujímala sa o všetky jej záležitosti, osobitne o svoju chovankyňu, o každé jej potešenie, o každý jej nápad. Bola to, skrátka, osoba, ktorej mohla Emma povedať každú myšlienku, len čo sa jej vynorila v hlave, a ktorá k nej cítila takú náklonnosť, že na nej nikdy nenašla chybu.

Ako to má všetko zničiť? Pravda, jej priateľka bude žiť len pol míle od nich, no Emme bolo jasné, že je veľký rozdiel medzi pani Westonovou, ktorá je od nich vzdialená len pol míle, a slečnou Taylorovou v dome. Napriek všetkým prednostiam, vrozeným aj osvojeným, Emme teraz hrozilo,

že bude trpieť intelektuálnou samotou. Otca veľmi milovala, ale nebol pre ňu vhodným spoločníkom. Nedokázal by s ňou žartovať ani hovoriť o vážnych veciach.

Kameňom úrazu bol vekový rozdiel (pán Woodhouse sa oženil neskoro), ktorý ešte znásobovali jeho vlastnosti a zvyky. Celý život bol hypochonder, nepestoval nijakú telesnú ani duševnú aktivitu, a tak pôsobil ešte staršie, než bol v skutočnosti. Všade si ho síce obľúbili pre jeho láskavú a srdečnú povahu, no bohatstvom ducha nikdy nevynikal.

Emmina sestra sa po sobáši neodťahovala ďaleko, usadila sa v Londýne, vzdialenom len šesťnásť míľ, no predsa každodenný styk nebol možný. A tak Emmu v Hartfielde čakalo mnoho dlhých októbrových a novembrových večerov, kým ich Isabella s manželom a deťmi prídu na Vianoce navštíviť, zaplnia dom a budú jej príjemnou spoločnosťou.

V Highbury, veľkej, husto osídlenej dedine, ktorá sa takmer rovnala mestu a ku ktorej Hartfield napriek svojim ohradeným lúkam, hájom a vlastnému názvu patril, nežil nikto na jej úrovni. Woodhousevci boli najvýznamnejšou miestnou rodinou. Všetci ich obdivovali. Mali veľa známych, pretože pán Woodhouse bol mimoriadne zdvorilý muž, ale nebol medzi nimi nikto, koho by Emma zniesla namiesto slečny Taylorovej čo i len na pol dňa. Bola to žalostná zmena, Emma si nad ňou mohla len povzdychnúť a želať si nemožné, a keď sa otec prebudil, nasadiť veselý výraz. Jeho rozpoloženie si vyžadovalo podporu. Bol to úzkostlivý človek, ktorý ľahko podliehal chmúrnym myšlienkam. Mal rád všetkých, na ktorých si zvykol, a nechotne sa s nimi lúčil, lebo neznášal ani najmenšiu zmenu. Manželstvo vždy prinášalo zmenu, preto naň hľadel ako na nepríjemnosť. Doteraz sa nezmieril s tým, že jeho vlastná dcéra sa vydala, a nehovoril o tom inak ako so súcitom, hoci sa vydala z lásky. Keď sa teraz musel rozlúčiť aj so slečnou Taylorovou,

podľa svojich sebeckých zvykov a predstáv usúdil, že aj iní ľudia sa musia cítiť tak ako on. Bol náchylný myslieť si, že slečna Taylorová urobila rozhodnutie rovnako smutné pre seba ako pre nich, a urobila by oveľa lepšie, keby strávila celý zvyšok života v Hartfielde. Emma sa usmievala a veselo štebotala, aby ho od týchto myšlienok odtrhla, ale keď sa podával čaj, nedalo mu, aby nezopakoval presne to, čo už povedal pri obede.

„Chuderka slečna Taylorová! Kiežby tu bola opäť s nami. Kolké nešťastie, že si ju pán Weston vôbec vyhliadol!“

„Dobre viete, že v tomto s vami nemôžem súhlasiť, otecko. Pán Weston je dobromyseľný, príjemný, skvelý muž a rozhodne si zaslúži dobrú ženu. Predsa by ste slečne Taylorovej nepriali, aby s nami žila naveky a znášala všetky moje nálady, keď môže mať vlastný dom?“

„Vlastný dom! Aká je výhoda vlastného domu? Tento je trikrát väčší a ty nikdy nemáš čudné nálady, moja drahá.“

„Veď často budeme chodiť k nim a oni k nám! Budeme sa stále stretávať! My musíme začať, čoskoro by sme sa mali vybrať na prvú oficiálnu návštevu mladomanželov.“

„Moja drahá, ako sa mám dostať tak ďaleko? Randalls je kusisko cesty. Neprešiel by som ani polovicu tej vzdialenosti.“

„To nie, otecko, rozhodne nepôjdeme pešo. Musíme ísť kočom.“

„Kočom! Jamesovi sa nebude páčiť zapriať na takú krátku cestu. A kam sa tie úbohé kone podejú, kým my budeme na návšteve?“

„Budú predsa v stajni pána Westona, otecko. Dobre viete, že sme už všetko vyriešili. Včera večer sme sa o tom rozprávali s pánom Westonom. Čo sa týka Jamesa, môžete si byť istý, že do Randallsu vždy rád zájde, pretože tam slúži jeho dcéra. Akurát pochybujem, či nás vôbec niekedy zavezie aj

niekam inam. To je vaša práca, otecko. Našli ste Hannah také dobré miesto! Nikto na ňu ani nepomyslel, kým ste ju nespomenuli vy, a James je vám taký zaviazaný!“

„Som veľmi rád, že som to zariadil. Bolo to veľké šťastie, pretože by som určite nechcel, aby si chudák James myslel, že si ho nevážime. Určite z nej bude veľmi dobrá slúžka. Je to milé a zdvorilé dievča, mám o nej vysokú mienku. Keď sa stretneme, vždy ma slušne pozdraví a veľmi pekne sa ma opýta, ako sa mi darí. A keď si ju tu mala na vyšívanie, všimol som si, že vždy opatrne stláča kľučku a nikdy nebúcha dverami. Zaiste bude výbornou slúžkou a pre úbohú slečnu Taylorovú aj veľkou útechou, keď bude mať pri sebe niekoho, na koho je zvyknutá. Vždy keď sa James vyberie za dcérou, jej oznámi, ako sa máme. Porozpráva jej, ako sa nám darí.“

Emma nešetřila námahou, aby udržala v otcovi tento šťastný tok myšlienok, a dúfala, že pomocou backgammonu sa jej ho podarí po zvyšok večera zamestnať a nebude musieť čeliť iným lútostivým myšlienkam okrem svojich vlastných. Rozložili si hrací stôl, ale hneď nato vošla návšteva a už ho viac nepotrebovali.

Pán Knightley, inteligentný, asi tridsaťsedem- alebo tridsaťosemročný muž, bol nielen dlhoročným a dôverným priateľom rodiny, ale ako starší brat Isabellinho manžela už aj príbuzným. Žil asi dve míle od Highbury a bol častým a vždy vítaným hosťom. Tentoraz ešte vítanejším ako zvyčajne, keďže prichádzal priamo z Londýna od ich spoločných príbuzných. Po niekoľkých dňoch sa vrátil večer domov a hneď sa ponáhlal do Hartfieldu so správou, že na Brunswick Square sa majú všetci dobre. Bola to vítaná správa a pán Woodhouse po nej na nejaký čas ožil. Pán Knightley mal veselú povahu, ktorá starému pánovi vždy zlepšila deň, a na jeho početné otázky o „úbohej Isabelle“ a jej deťoch odpovedal veľmi uspokojivo.

Keď všetko prebrali, pán Woodhouse vďačne poznamenal: „Je od vás veľmi milé, pán Knightley, že ste nás prišli navštíviť v túto neskorú hodinu. Obávam sa, že ste museli mať hroznú cestu.“

„Vôbec nie, pane. Je krásna mesačná noc a taká teplá, že sa radšej vzdialim od vášho kozuba.“

„No cesta isto musela byť vlhká a blatistá. Dúfam, že neprechladnete.“

„Blatistá, pane? Len sa pozrite na moje topánky. Nie je na nich ani fliačik.“

„Nuž, to ma dosť prekvapuje, veď nám tu toľko pršalo. Kým sme raňajkovali, polhodinu lialo ako z krhly. Chcel som, aby odložili svadbu.“

„To mi pripomína, že som vám ešte nezablahoželal. Keďže si viem celkom dobre predstaviť, akú máte obaja radosť, s gratuláciami som sa neponáhľal. Dúfam však, že to všetko prebehlo dobre. Ako ste to zvládli? Kto slzil najviac?“

„Ach! Chuderka slečna Taylorová! Je to smutná záležitosť.“

„Smutná akiste pre vás, pán Woodhouse, a pre slečnu Emmu, keď už, ale nemôžem súhlasiť, že by slečna Taylorová bola chuderka. Veľmi si vás s Emmou vážim, ale keď si má človek vybrať medzi závislosťou a nezávislosťou! V každom prípade musí byť lepšie starať sa len o jednu osobu ako o dve.“

„Najmä keď je jeden z tých dvoch taký rozmarový a vrtošivý!“ veselo podotkla Emma. „To ste isto mali na jazyku, nemám pravdu? Určite by ste to aj povedali, keby tu otecko nebol.“

„Obávam sa, že je to pravda, moja drahá,“ vzdychol si pán Woodhouse. „Skutočne som niekedy vrtošivý a robím problémy.“

„Najdrahší otecko! Azda si nemyslíte, že by som hovorila o vás alebo že by čosi také naznačoval pán Knightley! Aká strašná predstava! Veru nie! Mala som na mysli seba. Pán

Knightley na mne rád hľadá chyby, viete, len zo žartu, vždy len zo žartu. Vždy si navzájom hovoríme, čo máme na srdci.“

Pán Knightley bol, naopak, jeden z mála ľudí, ktorí na Emme Woodhousovej videli chyby, a jediný, kto jej o nich otvorene povedal. Emme to nebolo veľmi príjemné, no vedela, že otcovi by to prekážalo oveľa viac. Preto nechcela, aby čo i len tušil, že ju ktosi nepovažuje za dokonalú.

„Emma vie, že jej nikdy nelichotím,“ zdôraznil pán Knightley. „Nemal som však v úmysle niekoho ohovárať. Slečna Taylorová poskytovala spoločnosť dvom osobám, a teraz sa bude starať len o jednu. Pravdepodobne to pre ňu bude jednoduchšie.“

„Nuž,“ ozvala sa Emma v snahe odbočiť od témy, „chceli ste počuť o svadbe a s radosťou vám to vyrozprávam, pretože sme sa všetci správali skvele. Nikto nemeškal, všetkým to svedčalo. Nikto nevypustil ani slzičku, vážne tváre by ste museli hľadať. Nie, všetci sme mysleli na to, že od seba budeme bývať len pol míle, takže sa istotne uvidíme každý deň.“

„Drahá Emma všetko znáša tak dobre,“ pochválil ju otec. „No viete, pán Knightley, popravde je naozaj veľmi smutná, že stratila úbohú slečnu Taylorovú, a som si istý, že jej bude veľmi chýbať.“

Emma odvrátila hlavu nabok, napoly so slzami, napoly s úsmevom.

„Je vylúčené, aby Emme taká spoločníčka nechýbala,“ odvetil pán Knightley. „Inak by sme ju nemali tak radi. Uvedomuje si však, aký prospech prinieslo toto manželstvo slečne Taylorovej. Vie, aká vítaná musí byť vo veku slečny Taylorovej možnosť usadiť sa vo vlastnom dome a aké dôležité je pre ňu mať zabezpečené pohodlie a byť zaopatrená. Preto nedopustí, aby pociťovala viac bolesti ako radosti. Všetci priatelia slečny Taylorovej sa musia tešiť, že sa tak šťastne vydala.“

„Zabudli ste ešte na jednu vec, ktorá ma naozaj teší,“ ozvala sa Emma, „a to veľmi podstatnú – že som ich spojila ja sama. Zaumienila som si to už pred štyrmi rokmi. To, že sa naozaj zosobášili a že som nakoniec mala pravdu, hoci toľko ľudí tvrdilo, že pán Weston sa už nikdy znovu neožení, mi je dostatočným zadostučinením.“

Pán Knightley nad tým pokrútil hlavou. Otec láskavo poznamenal: „Ach, moja drahá, želám si, aby si už nikoho nedávala dokopy a nič nepredpovedala, lebo zakaždým sa to splní. Modlím sa, aby si už nemala za lubom nijaké ďalšie zväzky.“

„Sľubujem, že pre seba žiadny vymýšľať nebudem, otecko, ale pre iných naozaj musím. Je to najväčšia zábava na svete! A po takom úspechu – veď uznajte! Všetci hovorili, že pán Weston sa už nikdy neožení. Ach, kdeže, pán Weston, ktorý bol tak dlho vdovcom a ktorý sa zdal bez manželky tak dokonale spokojný a taký zaneprázdnený, či už obchodnými záležitosťami v meste, alebo tunajšími priateľmi, vždy vítaný, kamkoľvek prišiel, vždy veselý – pán Weston, ktorý by nemusel stráviť jediný večer v roku osamote, keby to sám nechcel. Veru nie! Pán Weston by sa už určite nikdy neoženil. Niektorí ľudia dokonca hovorili o sľube, ktorý dal manželke na smrteľnej posteli, a iní o tom, že syn a strýko mu to nedovolia. Počula som na túto tému kadejaké nezmysly, ale ničomu som neverila. V ten upršaný deň asi pred štyrmi rokmi, keď sme ho so slečnou Taylorovou stretli na Broadway Lane a galantne odbehol požičať nám dva dáždnyky od farmára Mitchella, som sa rozhodla. Od toho okamihu som začala plánovať ich zväzok, a keďže som v tomto prípade dosiahla taký úspech, drahý otecko, nemôžete žiadať, aby som sa dohadzovania vzdala.“

„Nechápem, čo myslíte tým ‘úspechom’,“ zašomral pán Knightley. „Úspech si vyžaduje úsilie. Ak ste sa posledné štyri roky usilovali dohodnúť tento sobáš, museli ste tomu

vhodným spôsobom venovať čas. To je dôstojné zamestnanie mysle pre mladú dámu! Mám však skôr dojem, že ste uzavretie tohto zväzku plánovali len tak. Jedného dňa ste si, skrátka, povedali: „Myslím, že by bolo skvelé, keby sa pán Weston oženil so slečnou Taylorovou, a potom ste si to zavše v duchu zopakovali, tak prečo hovoríte o úspechu? Kde je vaša zásluha? Na čo ste hrdá? Len šťastnou náhodou ste to odhadli, nič viac.“

„Vy ste azda nikdy nezažili ten šťastný a víťazný pocit, keď človek niečo odhadne správne? Je mi vás ľúto. Myslela som si, že ste múdrejší, lebo verte tomu, že správny odhad nie je nikdy len vecou šťastia. Vždy je v tom aj istý talent. A čo sa týka toho nešťastného slovíčka ‚úspech‘, proti ktorému tak namietate, myslím, že naň mám isté právo. Načrtli ste tu dva pekné obrázky, no domnievam sa, že môže jestvovať aj tretí – čosi medzi ničnerobením a robením všetkého. Keby som pána Westona nepovzbudzovala do návštevy u nás, občas kde-tu nepobádala a neurovnávala množstvo drobností, možno by to napokon nikam nevedlo. Myslím, že Hartfield poznáte dosť na to, aby ste to pochopili.“

„Priamočiary a otvorený muž ako Weston a racionálna, neafektovaná žena ako slečna Taylorová si dokážu svoje záležitosti vyriešiť sami. Pravdepodobne by ste im svojím zasahovaním skôr uškodili než pomohli.“

„Emma nikdy nemyslí na seba, ak môže pomôcť iným,“ poznamenal pán Woodhouse, ktorý veľmi nechápal, o čom je reč. „Na druhej strane ťa prosím, moja drahá, nepokúšaj sa už o nijaké ďalšie zväzky. Sú to hlúposti, ktoré rozbíjajú rodinné kruhy.“

„Už len jeden, otecko, len pre pána Eltona. Chudák pán Elton! Ten sa vám predsa pozdáva, otecko. Musím sa poobzerať po nejakej súcej manželke preňho. V Highbury nie je taká, ktorá by si ho zaslúžila, a on tu žije už celý rok a zariadil si dom tak pohodlne, že by bolo škoda, keby ostal ďalej

slobodný. Keď ich dnes sobášil, z jeho výrazu som usúdila, že túži, aby niekto preukázal rovnakú láskavú službu jemu! Mám o pánu Eltonovi veľmi dobrú mienku a toto je jediné, čo preňho môžem urobiť.“

„Pán Elton je nepochybne veľmi pekný, dobrý mladý muž a ja si ho veľmi vážim. Ak mu však chceš preukázať nejakú službu, moja drahá, požiadaj ho, aby k nám niekedy prišiel na večeru. To bude oveľa lepšie. Dovolím si tvrdiť, že aj pán Knightley bude taký láskavý a pridá sa.“

„S veľkou radosťou, pane, kedykoľvek,“ veselo prikývol pán Knightley. „Jednoznačne s vami súhlasím, že by to bolo oveľa lepšie. Pozvite ho na večeru, Emma, a naservírujte mu tie najlepšie kúsky ryby a kurčáta, no nechajte ho, nech si manželku vyberie sám. Spoločnite sa, že dvadsaťšesť- či dvadsaťsedemročný muž sa o seba vie postarať.“

DRUHÁ KAPITOLA

Pán Weston pochádzal z Highbury a narodil sa do úctyhodnej rodiny, ktorá už dve alebo tri generácie zveľadovала svoje spoločenské postavenie aj majetok. Dostalo sa mu dobrého vzdelania, no len čo v mladom veku nadobudol istú nezávislosť, odradilo ho to od prostých povolání, ktorým sa venovali jeho bratia, a svoju aktívnu, veselú myseľ a spoločenskú povahu uspokojil vstupom do domobrany svojho grófstva.

Kapitán Weston bol všeobecne oblúbený, a keď ho náhoda počas jeho vojenského života zviadla dokopy so slečnou Churchillovou z významnej yorkshirskej rodiny a tá sa doňho zamilovala, neprekvapilo to nikoho okrem jej brata a švagrinej, ktorí ho nikdy nevideli, no predstava takého zväzku urážala ich nafúkanosť a pýchu.

Slečna Churchillová však bola plnoletá a plne disponovala svojím majetkom, a hoci sa nemohol porovnávať s majetkom celej rodiny, nedala sa od sobáša odradiť. Kapitána si vzala aj napriek roztrpčeniu manželov Churchillovcov, ktorí ju potom s náležitým dekórom vydedili. Nebol to však vhodný zväzok a nepriniesol páru veľa šťastia. Pani Westonová by mal iste naplňať, veď mala manžela, ktorého horúce srdce a vlúdna povaha predurčovali, že splní, čo jej na očiach vidí, z vďaky za to, že ho miluje. Bola aj dosť rozhodná, no nie vždy to stačilo. Presadila si svoju vôľu voči bratovi, no nedokázala sa ubrániť nerozumnej lútosti nad jeho prehnaným hnevom a banovala za prepychom svojho bývalého domova. Žili nad svoje príjmy, ale stále sa to nedalo porovnať s Enscombom. Neprestala svoj-

ho manžela milovať, no chcela byť zároveň manželkou kapitána Westona aj slečnou Churchillovou z Enscombu.

Ukázalo sa, že kapitán Weston, o ktorom si najmä Churchillovci mysleli, že je skvelá partia, bol na tom oveľa horšie, pretože keď mu po troch rokoch po svadbe manželka zomrela, bol oveľa chudobnejší ako na začiatku a mal dieťa, ktoré musel živiť. Bremenno výdavkov na dieťa mu však čoskoro odpadlo. Vlečúca sa choroba chlapcovej matky sa stala prostriedkom akéhosi zmierenia a manželia Churchillovci, ktorí nemali vlastné deti a ani v širšej rodine neboli drobci, o ktorých by sa mohli starať, krátko po jej smrti sa ponúkli, že malého Franka zaopatria. Ovdovený otec možno pociťoval isté výčitky a nechotu, ale keďže tie prekonali iné dôvody, zveril napokon dieťa bohatým Churchillovcom a mohol sa tak starať len o vlastné pohodlie a zlepšenie svojej finančnej situácie.

Ozvala sa v ňom potreba od základu zmeniť svoj život. Odišiel z domobrany a začal sa venovať obchodu, keďže mal v Londýne bratov s dobre prosperujúcimi podnikmi, ktorí mu na začiatok pomohli. Táto nová činnosť ho dostatočne zamestnala. Vlastnil ešte malý dom v Highbury, kde trávil väčšinu voľných dní, a medzi zamestnaním a spoločenskými radovánkami mu príjemne ubehlo nasledujúcich osemnásť či dvadsať rokov života. Za ten čas nahonobil istý majetok, dosť na to, aby si mohol dovoliť kúpu malého panstva susediaceho s Highbury, po ktorom vždy túžil. Aj dosť na to, aby sa mohol oženiť so ženou bez vena, ako bola slečna Taylorová, a žiť tak, ako to vyhovovalo jeho priateľskej a spoločenskej povahe.

Slečna Taylorová už nejaký čas ovplyvňovala jeho plány, no keďže to neboli tyranské nároky, aké na seba mávajú mladí ľudia, neotriaslo to jeho rozhodnutím neusadiť sa, kým si nekúpi Randalls, na ktorý sa tak dlho tešil a vytrva-

lo sa oň usiloval, kým svoj cieľ nedosiahol. Zbohatol, kúpil dom, získal manželku a začínal novú kapitolu života, ktorá mu sľubovala viac šťastia ako všetky doterajšie. Nikdy nebol nešťastným mužom, jeho povaha ho od toho uchránila aj v prvom manželstve. Až druhé manželstvo mu však ukázalo, aká skvelá môže byť rozvážna a láskavá žena, a poskytlo mu ten najpríjemnejší dôkaz, že je oveľa lepšie vybrať si, ako byť vybratý, a vzbudzovať vďačnosť, než ju sám cítiť.

Pri výbere nevesty nemusel brať ohľad na nikoho okrem seba. Majetok patrilo výlučne jemu, pretože čo sa týkalo syna Franka, strýko v ňom nielenže vychovával svojho dediča, ale aj adopcia bola taká dôsledná, že po dosiahnutí plnoletosti prijal meno Churchill. Bolo preto veľmi nepravdepodobné, že by niekedy potreboval otcovu pomoc. Pán Weston o tom vlastne ani neuvažoval. Teta bola vrtošivá žena a svojho manžela celkom ovládala. Pán Weston si nevedel predstaviť, že by nejaký jej rozmar mohol byť taký silný, aby ublížila niekomu, kto je jej taký drahý, a ako veril, kto si to aj zaslúži. Syna vídal každý rok v Londýne a bol naňho hrdý. Keď potom v Highbury s láskou rozprával, aký pekný mladý muž z neho vyrástol, začalo naňho byť istým spôsobom hrdé aj celé Highbury. Vníмали ho ako človeka, ktorý k tomuto miestu patrí, a tak sa o jeho zásluhy a vyhliadky živo zaujímali.

Pán Frank Churchill patrilo k pýcham Highbury a všetci boli naňho zvedaví, no on ten živý záujem neopätovoval, keďže tam nikdy nebol. Často sa povrávalo, že príde otca navštíviť, ale nikdy sa to nestalo.

Teraz, po otcovej svadbe, však panoval všeobecný názor, že by sa patrilo, aby sa návšteva konečne uskutočnila. Jednomyselná zhoda na túto tému vládla, či už pani Perryová pila čaj u pani Batesovej a jej dcéry, alebo keď jej dámy túto návštevu opätovali. Bolo načase, aby medzi ne pán Frank Churchill zavítal, a nádeje ešte zosilneli, keď sa zistilo, že

pri tej príležitosti napísal svojej novej nevlastnej matke. Niekoľko dní sa nijaká dopoludňajšia návšteva Highbury nezaobišla bez zmienky o peknom liste, ktorý dostala pani Westonová. „Istotne ste už počuli o tom krásnom liste, ktorý napísal pán Frank Churchill pani Westonovej, však? Vraj je to naozaj veľmi pekný list. Povedal mi o ňom pán Woodhouse, on ten list videl a vyslovil sa, že taký krásny list jakživ nečítal.“

Bol to skutočne mimoriadne oceňovaný list. Pani Westonová si, pravdaže, o tom mladom mužovi vytvorila veľmi priaznivú predstavu. Taká milá pozornosť bola neodškriepiteľným dôkazom jeho dobroty a tým najvítanejším doplnkom k všetkým blahoželaniam, ktorými ju ľudia po svadbe zaplavili. Cítila sa ako najšťastnejšia žena, veď žila už dosť dlho na to, aby pochopila, že prežíva ozajstné šťastie. Jediné, čo ju trochu mrzelo, bolo čiastočné odlúčenie od priateľov, ktorých city k nej nikdy neochladli a ktorí sa s ňou nevedeli rozlúčiť.

Isteže im bude občas chýbať, bolelo ju už len pomyslenie, že by kvôli tomu Emma mala prísť o radosť alebo trpieť nedostatkom spoločnosti. Vedela však, že jej drahá Emma má silnú povahu, vyrovná sa so situáciou lepšie než väčšina dievčat a má dostatok rozumu, elánu aj oduševnenia a vďaka tomu prekoná tieto drobné ťažkosti a trápenia. Mali šťastie, že Randalles sa nachádzal len kúsok od Hartfieldu a takú vzdialenosť mohla dáma poľahky prejsť aj bez sprievodu. Prialo im aj veselá povaha pána Westona, a tak im nič nebránilo, aby spolu trávili hoci aj polovicu večerov v týždni.

Pani Westonová celé hodiny rozjímalala nad tým, aké šťastie ju napokon postretlo, a len občas jej do toho vstúpili chvíľky ľútosť. Jej spokojnosť – ba viac než spokojnosť –, jej úprimná radosť bola taká oprávnená a zjavná, že aj keď Emma svojho otca dobre poznala, predsa ju niekedy prekvapilo, ako môže ‚úbohú slečnu Taylorovú‘ ešte vždy ľutovať, keď

sa s ňou lúčili v jej dokonalom domácom pohodlí v Randallse alebo ju videli večer odchádzať v sprievode svojho príjemného manžela v ich vlastnom koči. Napriek tomu si pán Woodhouse zakaždým povzdychol: „Ach, úbohá slečna Taylorová! Isto by tu veľmi rada ostala.“

Stratenú slečnu Taylorovú im už nič nemohlo vrátiť a rovnako nepravdepodobné bolo, že by ju pán Woodhouse už neľutoval, no po niekoľkých týždňoch sa predsa trochu pozviechal. Susedia mu už prestali gratulovať, už ho ne-
dráždilo, že sa má tešiť z takej smutnej udalosti, a svadobná torta, ktorá mu tiež spôsobovala trápenie, sa už celá zjedla. Jeho žalúdok nezniesol ťažké jedlá a nevedel si predstaviť, že by ostatní ľudia na tom mohli byť inak. Čo bolo nezdravé preňho, to považoval za nevhodné pre kohokoľvek, a preto ich úporne odrádzal od toho, aby tortu vôbec upiekli. Keď sa mu to nepodarilo, rovnako úporne sa snažil zabrániť, aby ju jedli. Obetoval tomu dokonca až toľko námahy, že sa išiel v tej veci poradiť s pánom Perrym, lekárnikom. Pán Perry bol inteligentný džentlmen, ktorého časté návštevy poskytovali pánu Woodhousevi útechu, a keď bol postavený pred otázku, musel pripustiť (hoci sa zdalo, že mu to nie je veľmi po vôli), že svadobná torta môže mnohým – možno aj väčšine – spôsobiť ťažkosti, ak by sa nekonzumovala s mierou. Pán Woodhouse dúfal, že týmto názorom, ktorý potvrdzoval jeho vlastný, ovplyvní všetkých svadobných hostí, ale torta sa aj tak podávala a pán Woodhouse našiel pokoj, až keď bola celá zjedená.

V Highbury sa šírili zvláštne chýry, že všetky deti pána Perryho bolo vidieť s kúskom svadobnej torty pani Westonovej v rukách, no pán Woodhouse by čomusi takému nikdy neuveril.

TRETIA KAPITOLA

Pán Woodhouse mal svojím spôsobom spoločnosť rád. Tešil sa, keď ho prišli navštíviť priatelia, a keďže žil v Hartfielde už tak dlho a mal takú príjemnú povahu, majetok, dom a dcéru, mohol si k sebe volať návštevy z úzkeho okruhu svojich známych, kedykoľvek sa mu páčilo. S rodinami mimo tohto okruhu sa veľmi nestýkal. Desil sa veľkých večierkov do neskorých večerných hodín, preto sa priatelil len s ľuďmi, ktorí ho navštevovali za jeho vlastných podmienok. Našťastie preňho v Highbury, do ktorého farnosti patrili aj Randalls, a v Donwell Abbey, sídle pána Knightleyho v susednej farnosti, žilo veľa takých rodín. Nezriedka ho Emma presvedčila, aby zopár vyvolených zavolať na obed, no on osobne uprednostňoval večerné podujatia, a ak sám neusúdil, že sa práve necíti na spoločnosť, sotva sa našiel taký večer, že by mu Emma nevedela zohnať partnerov na partiu kariet.

Vďaka dlhoročnému úprimnému priateľstvu k nim chodievali na návštevy Westonovci a pán Knightley. Pán Elton, mladý muž, ktorý žil sám, zase vždy s radosťou vymenil večer nedobrovoľnej samoty za eleganciu a spoločnosť v salóne pána Woodhousa a úsmevy jeho krásnej dcéry.

Potom tu bola aj druhá zostava, v ktorej najochotnejšie prijímali pozvania pani a slečna Batesové a pani Goddardová, tri dámy, ktoré boli takmer vždy ochotné prísť do Hartfieldu a ktoré tam James privázał a odvážal domov tak často, že to už pán Woodhouse nepovažoval za nijakú komplikáciu preňho ani pre kone. Keby sa to dialo len raz za rok, isto by pre to lamentoval.